

Strategia
Rozwiązywania
Problemów Społecznych
w Powiecie Kieleckim
na lata
2006 - 2010

-Kielce czerwiec 2006-

Spis treści

Wstęp

- I. Powiat Kielecki - charakterystyka.
  - 1.1. Dane demograficzne.
  - 1.2. Główne problemy społeczne występujące na terenie Powiatu Kieleckiego.
  - 1.3. Rodzaj i formy pomocy świadczone przez gops i pcpr.
  - 1.4. Kondycja i zagrożenia rodziny.
- II. Organizacja pomocy społecznej na szczeblu gminnym i powiatowym.
  - 2.1. Zasoby pomocy społecznej – ludzkie i instytucjonalne.
  - 2.2. Sektor pozarządowy i prywatny.
- III. Synteza i wnioski.
- IV. Cele strategiczne i zadania.
  - 4.1. Kierunki strategiczne i priorytety przyjęte na lata 2006 - 2010.
- V. Programy:
  - A. Poprawa warunków funkcjonowania rodzin w zakresie sprawowania przez nie zadań opiekuńczo – wychowawczych:
    - 5.1. Wprowadzenie rozwiązań systemowych w opiece nad rodziną i dzieckiem.
    - 5.2. Doszkalanie kadr pomocy społecznej.
    - 5.3. Promocja i rozwój rodzicielstwa zastępczego.
    - 5.4. Lokalna kampania społeczna nt.: przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
  - B. Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kontekście zawodowym i społecznym:
    - 5.5. Likwidacja barier transportowych na terenie Powiatu Kieleckiego.
    - 5.6. Likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania.
    - 5.7. Utworzenie dziennej placówki świadczącej usługi z zakresu rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych.
  - C. Poprawa infrastruktury instytucjonalnej pomocy społecznej dla młodzieży i dzieci oraz osób starszych, przewlekle chorych, upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie:
    - 5.8. Podnoszenie poziomu usług w ponadgminnych domach pomocy społecznej.
    - 5.9. Powołanie dziennego ośrodka wsparcia dla osób wymagających opieki.
    - 5.10. Tworzenie mieszkań chronionych.
    - 5.11. Utworzenie wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo-wychowawczej.
    - 5.12. Utworzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- VI. Monitorowanie i aktualizacja.

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kieleckim na lata 2006-2010 przygotowana została przez PCPR .

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art19 pkt.1.) powiatowa strategia powinna uwzględniać przede wszystkim programy wspierania osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka w tym niepełnosprawnych i innych.

Ponadto powinna ona podlegać konsultacjom z właściwymi terytorialnie gminami.

Prace nad przygotowaniem strategii zostały rozpoczęte już w 2003 roku kiedy to wystosowano ankietę do gmin dotyczącą tworzenia systemu wsparcia dla rodzin i dzieci.

W ocenie zespołu przygotowującego strategię powiatową, powinna ona powstać po zapoznaniu się z priorytetami, kierunkami i założeniami strategii rozwiązywania problemów społecznych 19 gmin wchodzących w skład Powiatu Kieleckiego. Postulat ten nie mógł być spełniony ponieważ znaczna część gmin do końca 2005 r. nie posiadała strategii rozwiązywania problemów społecznych.

W związku powyższym przy opracowaniu niniejszego dokumentu informacje nt.: społeczności lokalnych i udzielanych form pomocy zebrano i usystematyzowano na podstawie sprawozdań MPiPS -03, ankiety, sprawozdań GUS, innych dokumentów tj.: sprawozdań, informacji przygotowywanych przez PCPR w Kielcach w okresie 2003-2005.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kieleckim składa się z sześciu rozdziałów.

Pierwszy prezentuje krótką charakterystykę demograficzną powiatu, główne problemy występujące na jego terenie oraz formy udzielanej pomocy.

W następnym rozdziale omówione zostały zasoby ludzkie i instytucjonalne oraz sektor pozarządowy.

Podsumowanie zawarto w rozdziale synteza i wnioski.

Część strategiczna tj.: kierunki i programy zaplanowane do realizacji na lata 2006-2010 zawarto dwóch kolejnych rozdziałach.

Dokument uwzględnia również zasady monitorowania i aktualizacji.

I. Powiat Kielecki - charakterystyka

1.1. Dane demograficzne

Powiat Kielecki jest największym powiatem w granicach województwa świętokrzyskiego – zajmuje 2248 km², stanowiąc prawie piątą część jego powierzchni. Położony jest w środkowej części województwa i obejmuje dziewiętnaście gmin: Bieliny, Daleszyce, Górno, Łągów, Łopuszno, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Nowa Słupia, Piekoszów, Pierzchnica, Raków, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk oraz 3 miasta: Bodzentyn, Chęciny i Chmielnik.

Obecnie Powiat Kielecki zamieszkuje 197795 osób. Prognoza ludności na kolejną dekadę wskazuje na niski, ale systematyczny wzrost populacji powiatu.

Gęstość zaludnienia w I półroczu 2005 roku wynosiła średnio 87,99 osób na 1 km².

Tabela nr 1. Powierzchnia i stan ludności w I półroczu 2005 r.

GMINY	POWIERZCHNIA W KM ²	STAN LUDNOŚCI		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bieliny	88	9.844	4.964	4.880
Bodzentyn	161	11.712	5.819	5.893
Chęciny	127	14.687	7.221	7.466
Chmielnik	143	11.550	5.775	5.775
Daleszyce	222	14.628	7.293	7.335
Górno	83	12.834	6.378	6.456
Łągów	113	6.943	3.532	3.411
Łopuszno	177	8.986	4.494	4.492
Masłów	86	9.491	4.795	4.696
Miedziana Góra	71	9.911	4.839	5.072
Mniów	95	9.253	4.574	4.679
Morawica	141	13.177	6.651	6.526
Nowa Słupia	86	9.724	4.806	4.918
Piekoszów	103	15.132	7.482	7.650
Pierzchnica	105	4.772	2.395	2.377
Raków	191	5.782	2.957	2.825
Sitkówka-Nowiny	46	6.938	3.427	3.511
Strawczyn	86	9.733	4.934	4.799
Zagnańsk	124	12.698	6.268	6.430
Powiat Kielecki	2.248	197.795	98.604	99.191

Z danych zawartych w tabeli wynika, że pod względem powierzchni największymi gminami są: Daleszyce, Raków, Łopuszno i Bodzentyn, a najmniejszymi: Sitkówka-Nowiny, Masłów, Nowa Słupia, Strawczyn i Bieliny. Najliczniejszymi gminami są Piekoszów, Chęciny i Daleszyce (powyżej 14 tysięcy mieszkańców), natomiast najmniej ludności zamieszkuje Pierzchnicę, Raków, Sitkówkę-Nowiny i Łągów.

Struktura wiekowa ludności Powiatu Kieleckiego w ostatnich latach podlegała niewielkim, lecz stałym zmianom. Systematycznie malała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i zwiększała się ilość mieszkańców w wieku produkcyjnym. Omawiane zjawisko wiąże się z wyżym demograficznym lat 80-tych, gdyż pokolenie to wchodzi w wiek dorosły. W Powiecie Kieleckim, jako jedynym w województwie, notowany jest dodatni przyrost naturalny. W I półroczu 2005 roku liczba urodzeń żywych wynosiła 1030, odnotowano 985 zgonów i w związku tym przyrost naturalny ukształtował się na poziomie 0,2 ‰.

Strukturę wiekową ludności Powiatu Kieleckiego obrazuje tabela nr 2:

Tabela 2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2004 roku (stan na dzień 31 grudnia)

GMINY	W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM			W WIEKU PRODUKCYJNYM			W WIEKU POPRODUKCYJNYM		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni 18-64 lata	Kobiety 18-59 lat	Ogółem	Mężczyźni 65 lat i więcej	Kobiety 60 lat i więcej
Bieliny	2690	1405	1285	5882	3109	2773	1256	447	809
Bodzentyn	2800	1408	1392	6887	3746	3141	2029	666	1363
Chęciny	3351	1694	1657	9240	4804	4436	2085	724	1361
Chmielnik	2648	1321	1327	6909	3764	3145	1997	697	1300
Daleszyce	3791	1932	1859	8910	4734	4176	1886	600	1286
Górno	3567	1763	1804	7830	4159	3671	1396	452	944
Łąków	1756	934	822	3963	2185	1778	1254	433	821
Łopuszno	2304	1151	1153	5292	2875	2417	1390	480	910
Maslów	2389	1273	1116	5898	3104	2794	1155	393	762
Miedziana Góra	2403	1187	1216	6257	3246	3011	1177	375	802
Mniów	2408	1165	1243	5534	2998	2536	1321	416	905
Morawica	3403	1741	1662	8063	4308	3755	1580	538	1042
Nowa Słupia	2252	1168	1084	5681	3008	2673	1802	640	1162
Piekoszów	3884	1928	1956	9271	4876	4395	1906	638	1268
Pierzchnica	1195	586	609	2710	1533	1177	876	282	594
Raków	1357	713	644	3281	1849	1432	1186	415	771
Sitkówka-Nowiny	1604	811	793	4468	2308	2160	837	290	547
Strawczyn	2658	1354	1304	5864	3164	2700	1210	408	802
Zagnańsk	2794	1427	1367	7879	4193	3686	2051	660	1391
POWIAT	49254	24961	24293	119819	63963	55856	28394	9554	18840

1.2. Główne problemy społeczne występujące na terenie Powiatu Kieleckiego.

Dominujące problemy społeczne występujące na terenie naszego powiatu zostaną omówione w oparciu o sprawozdania MPiPS-03 z 2004 roku pozyskane z gminnych ośrodków pomocy społecznej oraz dane zgromadzone przez PCPR w Kielcach, w tym również sprawozdania MPiPS-03.

Informacje podane niżej przedstawione są w sposób ilościowy i mają na celu prezentację głównych problemów tak aby uwidocznili skalę niekorzystnych zjawisk występujących na terenie Powiatu Kieleckiego.

Głównymi problemami, z powodu których gops udzielają świadczeń są: **bezrobocie, ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, ochrona macierzyństwa, alkoholizm**. Z pomocy ośrodków korzystają również osoby mające trudności z przystosowaniem się do życia w środowisku po opuszczeniu zakładu karnego. Niejednokrotnie powodem przyznania pomocy jest także doświadczanie przemocy w rodzinie, rzadziej sieroctwo oraz różnego rodzaju zdarzenia losowe.

Bezrobocie

Za bezrobotną uważa się osobę zdolną do pracy i gotową do jej podjęcia w ramach stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy pozostającą bez pracy i nieuczącą się w szkole; zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy. Od 1990 roku w skali ogólnopolskiej obserwuje się wzrost zjawiska bezrobocia. Społeczne konsekwencje bezrobocia to: pogorszenie się standardu życia, zagrożenie w sferze psychicznej jednostki, zakłócenia w życiu rodzinnym napięcia i konflikty społeczne. Działania instytucji pomocy społecznej w tej materii mogą skupiać się na łagodzeniu skutków bezrobocia. Na terenie powiatu kieleckiego najwięcej osób bezrobotnych jest w wieku 25-34 lata, następnie 24 i mniej, a najmniej w wieku 55 i więcej. Osoby z wykształceniem zasadniczym stanowią największą grupę osób bezrobotnych. Z powodu bezrobocia najwięcej rodzin korzystało w 2004 r. Z pomocy gops w następujących gminach: Chęciny, Piekoszków, Nowa Słupia, Mniów, Miedziana Góra, Łągów, Daleszyce, Chmielnik, Raków, Sitkówka-Nowiny, Górnio. Przeważającą formą pomocy są zasiłki okresowe. Ogółem wydano ich z powodu bezrobocia 4792 dla 1882 osób.

Ubóstwo

Ubóstwo wg definicji zawartej w ustawie o pomocy społecznej związane jest z dochodem na osobę poniżej przyjętego kryterium. Określa się je jako minimum socjalne, które wyznacza górną granicę ubóstwa m.in.: dla osoby w rodzinie, dla osoby samotnie gospodarującej. Najwięcej rodzin ubogich korzysta z pomocy w gminach: Nowa Słupia, Łopuszno, Chęciny, Zagnańsk, Chmielnik, Pierzchnica, Masłów, Górnio, Strawczyn, Raków. Przyjmuje się, że poziom bezrobocia wpływa na zubożenie

społeczeństwa tzn.: że bezrobocie generuje ubóstwo. Natomiast w sprawozdaniach MPiPS-03 gmin, w których wykazane jest wysokie bezrobocie – poziom zubożenia jest dosyć niski tj.: Bodzentyn, Daleszyce, Łagów, Miedziana Góra, Mniów, Piekoszów. Wyjątek stanowią gminy: Chęciny, Chmielnik, Górno, Łopuszno, Masłów, Nowa Słupia, Raków, gdzie (wg sprawozdań) poziom bezrobocia i ubóstwa jest zbliżony. Wyjaśnieniem dla zaistniałej sytuacji może być udzielanie pomocy osobom lub rodzinom, które posiadają nieujawnione źródła dochodu: praca „na czarno” w kraju bądź za granicą.

Długotrwała ciężka choroba

Z tytułu długotrwałej ciężkiej choroby najczęściej rodzin korzystało ze wsparcia gops w gminach: Chęciny, Piekoszów, Mniów, Łopuszno, Łagów, Masłów, Bieliny. Ośrodki Pomocy Społecznej wypłaciły 1023 zasiłki okresowe dla 380 osób.

Niepełnosprawność

Niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny lub (i) psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i społecznymi. Na terenie naszego powiatu wg Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku mieszka **20.674** osób niepełnosprawnych. Szacuje się, że dzieci stanowią **10 %** tej liczby. Pomoc dla niepełnosprawnych świadczona jest na szczeblu gminy i powiatu tj. przez gops oraz pcpr.

Najwięcej rodzin korzysta z pomocy finansowej i rzeczowej ośrodków w gminach: Piekoszów, Nowa Słupia, Mniów, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Masłów.

Znaczący blok zadań dotyczący rehabilitacji społecznej i zawodowej realizuje również powiat poprzez PCPR i PZiRON.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych dotyczy szczególnie rodzin wielodzietnych i niepełnych. Najwięcej tych rodzin korzysta z pomocy w gminach: Piekoszów, Mniów, Bodzentyn, Łagów. W rodzinach tych często nie występuje patologia ale nieporadność życiowa, która doprowadza do zaniedbywania dzieci i niezaspokajania ich podstawowych potrzeb. Często dzięki pomocy finansowej i rzeczowej udaje się pomóc rodzinie w sprawowaniu jej podstawowych funkcji.

Ochrona macierzyństwa

Kobiety będące w trudnej sytuacji materialnej w ramach ochrony macierzyństwa otrzymują pomoc w postaci dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz urlopów wychowawczych.

Najwięcej kobiet korzysta z tej pomocy w gminach: Piekoszków, Chmielnik, Mniów, Łopuszno.

Macierzyński zasiłek okresowy ośrodki pomocy społecznej przyznały dla 450 rodzin na łączną kwotę 403.321 zł. Nie zostały wykazane natomiast potrzeby w zakresie zasiłku okresowego dla ojca dziecka, osoby przysposabiającej oraz osoby w ramach rodziny zastępczej.

Alkoholizm

Alkoholizm jest chorobą powstającą wskutek nadużywania napojów alkoholowych. W znaczeniu szerszym jest to całokształt ujemnych następstw, wynikających z nadużywania alkoholu dla jednostek i społeczeństwa.

Nadużywanie alkoholu powoduje zaburzenia w realizacji funkcji opiekuńczej, wychowawczej, socjalizacyjnej i emocjonalnej rodziny.

Wzorce nadmiernego picia przechodzą często na młodą generację.

Najczęściej pomocy udziela się z tytułu nadużywania alkoholu w gminach: Nowa Słupia, Zagnańsk, Łopuszno, Chmielnik, Strawczyn,

Ubóstwo, alkoholizm, narkomania, bezrobocie, różnego rodzaju ciężkie i przewlekłe choroby, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, pobyt w zakładzie karnym zwiększa ryzyko występowania przemocy w rodzinie.

Przemoc

Psychiczne i /lub fizyczne znęcanie się jednego członka rodziny nad drugim lub pozostałymi należy do zjawisk, których skali występowania nie można precyzyjnie określić, gdyż jest ona rzadko ujawniana przez ofiary przemocy.

Ze sprawozdań MPiPS-03 za rok 2004 wynika, że przemoc w rodzinie jest marginalnym problemem w gminach Powiatu Kieleckiego. Większość z nich nie zgłasza występowania na ich terenie przemocy jako powodu przyznawania świadczeń. Wyjątek stanowią gminy: Górnio, w którym odnotowano aż 37 rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy oraz Pierzchnica (8 zgłoszeń).

Natomiast dane z Centrum Interwencji Kryzysowej (CIK) z roku 2004 wskazują, że z terenu każdej, z gmin zgłaszają się do CIK osoby z powodu występującej przemocy w rodzinie.

Dane porównawcze zaprezentowane są w tabeli nr 3.

Wnioski z zaistniałej sytuacji przedłożył kierownik CIK w sprawozdaniu. W jego opinii pracownicy gops często nie identyfikują problemu przemocy w rodzinie w przypadku, gdy warunki materialne rodziny oceniane są jako dobre, dostateczne lub co najmniej dostateczne.

PRZEMOC W RODZINIE	GMINA																						
	CIK	MPIPS-03	Bieliny	Bodzentyn	Chęciny	Chmielnik	Daleszyce	Górno	Łagów	Łopuszno	Masłów	Miedziana Góra	Mniów	Morawica	Nowa Słupia	Piekoszów	Pierzchnica	Raków	Sitkówka-Nowiny	Strawczyn	Zagnańsk	POWIAT	
	1	3	-	1	-	2	37	-	-	2	-	1	-	4	-	8	1	1	-	1	6	45	
																							59

Tabela nr 3. Przemoc w rodzinie.

Inne wysoce prawdopodobne wyjaśnienie tej rozbieżności to takie, że osoby, które doświadczają przemocy są niezidentyfikowane przez gops, ponieważ nie są one jego klientami.

1.3. Rodzaj i formy pomocy świadczone przez gops i pcpr.

Rodzaj i formy świadczonej pomocy przez gminę i powiat określa m.in.: ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Należy podkreślić, że zadania powiatu i gminy w tym zakresie „nie nakładają się na siebie.” Podejmowanie pewnych działań przez gminę wpływa w znaczący sposób na realizację zadań powiatu np.: sytuacja dzieci pozbawionych opieki, przemoc w rodzinie.

Udzielane przez gminę czy też powiat świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności, uzasadniających udzielenie pomocy, poza tym świadczenie powinno służyć umacnianiu rodziny.

Na szczeblu gminy wyróżnia się następujące formy pomocy społecznej świadczone przez gops:

- pomoc rzeczowa tj. zapewnienie schronienia, posiłku, ubrania,
- usługi opiekuńcze tj. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieka higieniczna, pielęgnacja zlecona przez lekarza, podtrzymywanie kontaktów z otoczeniem;
- pomoc instytucjonalna tj. prowadzenie domów pomocy społecznej, dziennych domów, ośrodków opiekuńczych;
- pomoc finansowa w postaci zasiłków stałych, celowych, okresowych itp.;
- praca socjalna.

W związku z trudną sytuacją życiową klientów, gminne ośrodki pomocy społecznej udzieliły ogółem w 2004 roku 1.028.370 świadczeń dla 20.367 osób.

Największą ilość świadczeń przyznano z powodu bezrobocia tj. łącznie 4792/188 osób. Z poradnictwa specjalistycznego skorzystało 648 osób, natomiast pracą socjalną objęto 4.682 osoby.

Inną formą pomocy są usługi opiekuńcze. Zapewniają je następujące gminy: Chmielnik, Górno, Łągów, Łopuszno, Miedziana Góra, Mniów, Nowa Słupia, Piekoszów, Pierzchnica, Raków, Sitkówka - Nowiny, Zagnańsk. Łącznie wszystkie te gminy zrealizowały to zadanie dla 110 osób w liczbie świadczeń: 37799.

Znaczące miejsce w formach pomocy zajmuje przyznanie posiłku. Ogółem w 2004 roku przyznano 982254 te świadczenia dla 7444 osób. Udzielana jest również prze gops pomoc w postaci talonów żywnościowych realizowanych w wyznaczonych sklepach. Jak również pomoc rzeczowa z zasobów UE w postaci żywności. Niniejsze formy pomocy deklaruje m.in. gmina Piekoszów.

Udzielono również zasiłków celowych w naturze dla 4.306 osób. Natomiast specjalnymi zasiłkami celowymi objętych było 439 osób. Potrzeby w zakresie przyznania zasiłku celowego na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową wykazała tylko gmina Pierzchnica. Tamtejszy Ośrodek przyznał 71 świadczeń na kwotę 12.989 zł. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wykazała tylko gmina Piekoszów. Przyznaczonych zostało 404 świadczenia na kwotę 22.826 zł.

Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu, w roku 2004 kształtowała się następująco:

Najczęściej udzielano pomocy dla rodzin 2 osobowych (2838), 3 osobowych (2338) i 1 osobowych (1828). Drugą w kolejności grupę objętą pomocą stanowią rodziny posiadające 4 dzieci (1222). Nieco mniejsza liczba (539) rodzin 5 – osobowych ubiegała się o pomoc. Pozostałe typy rodzin stanowią dużo mniejsze grupy, bowiem rodzin 6 osobowych jest 302, a rodzin bardziej licznych, a więc 7-osobowych – 165. Zatem najmniejszą grupę rodzin, którym udzielono pomocy stanowią rodziny wielodzietne. Sytuacja ta, nie wynika z faktu, że rodziny wielodzietne radzą sobie lepiej, a jedynie z modelu rodziny, jaki przeważa tj. 2+2.

Nie można tu pominąć pomocy, jaką zapewniają pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej udzielanej w postaci pracy socjalnej. Jest to niefinansowa forma pomocy i nie wymaga dodatkowych nakładów pieniężnych. W 2004 roku na terenie Powiatu Kieleckiego udzielono jej dla 25496 osób.

Formy pomocy społecznej świadczone przez pcpr to przede wszystkim:

Pomoc dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej:

- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, pokrywanie kosztów utrzymania dzieci przebywających w rodzinach zastępczych,
- organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno - opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, itp.
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu,

- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki osobom opuszczającym niektóre typy placówek opiekuńczo - wychowawczych, schroniska, zakłady poprawcze, domy pomocy społecznej i rodziny zastępcze.

Institutionalne wsparcie dla osób starszych, przewlekle chorych, upośledzonych umysłowo i psychicznie chorych:

- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób.

Inne z zakresu pomocy społecznej:

- prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej.

Rehabilitacja społeczna:

Dofinansowanie do:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami,
- kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa:

- zwrot kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne,
- finansowanie kosztów szkoleń,
- pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej,
- zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy.

Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Kieleckim w latach 2002–2004 utrzymuje się w granicach od 99 rodzin w 2002 r. do 106 rodzin w 2004 r. Najwięcej rodzin zastępczych funkcjonuje na terenie gmin: Morawica, Sitkówka-Nowiny, Piekoszów, natomiast najmniej rodzin zamieszkuje gminy Łągów, Pierzchnica, Chęciny. Rocznie przeciętna liczba dzieci w tych rodzinach wynosiła łącznie 150 osób. Koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych kształtowały się następująco: w 2004 roku **1.038,47 zł**, a w 2005 łącznie **1.137.109,65 zł**.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonuje od 2005 roku 5 rodzinnych domów dziecka.

W 2004 placówki (4 RDD) finansowane były z budżetu rządowego w wysokości łącznie **463.542 zł**, w tym: **423.200 zł – dotacja od Wojewody, a 40.342,00 zł – z budżetu Powiatu Kieleckiego**.

Natomiast w 2005 r., rdd finansowane były wyłącznie z budżetu Powiatu Kieleckiego i wydatkowano na ten cel środki w łącznej wysokości - **585.602,43 zł**.

Ponadto od 2005 roku Powiat Kielecki ponosi koszty pobytu dzieci w placówkach i rodzinach zastępczych umieszczonych na terenie innych powiatów.

Tytułem zwrotu kosztów utrzymania za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, Powiat Kielecki w 2005 r. przekazał kwotę **60. 584, 56 zł**, natomiast od innych powiatów otrzymał łącznie kwotę **42. 292, 02 zł**.

Utrzymanie „naszych dzieci” w placówkach na terenie innych powiatów wyniosło w 2005 roku **1.172.387,33 zł**.

PCPR pozyskuje i przygotowuje kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Obecnie przeszkolono 10 osób, które otrzymały kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Na dzień 31. 01. 2005 r. 10 kolejnych osób oczekuje na szkolenie.

Innym ważnym zadaniem jest usamodzielnianie wychowanków z placówek opiekuńczo - wychowawczych i rodzin zastępczych, a przede wszystkim podejmowanie starań przeciwdziałających marginalizacji tej grupy.

Wychowankowie opuszczający np.: placówki (w 2004 roku było 25 osób usamodzielnianych, w roku 2005 ich liczba powiększyła się o 5) wymagają pomocy nie tylko finansowej, ale również w znalezieniu zatrudnienia, mieszkania. W tym zakresie prowadzona jest współpraca z PUP, sądami, gminami, placówkami opiekuńczo - wychowawczymi, ponieważ część osób opuszczających placówki wymaga przygotowania do funkcjonowania poza nią. Szacujemy, że około 6 osób na 30 wymagałoby umieszczenia w mieszkaniu chronionym.

Powiat jest organem prowadzącym dla dwóch domów pomocy społecznej tj.: w Zgórsku oraz w Łagiewnikach. Domy przeznaczone są dla osób niepełnosprawnych intelektualnie z oddziałem dla 47 osób chorych psychicznie w Łagiewnikach

W zakresie rehabilitacji społecznej obserwuje się w każdym roku zwiększoną ilość osób niepełnosprawnych zainteresowanych otrzymaniem dofinansowania oraz znaczną ilość środków wydatkowanych na ten cel, np.: w roku 2004 wydano łącznie: **1.821.311,18 zł** dla **946 osób**; w 2005 roku łącznie **2.087.151.00 zł** dla **1133 osób**. Najwięcej środków przeznaczanych jest na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych oraz zakup sprzętu rehabilitacyjnego i środków ortopedycznych i pomocniczych.

Wydatki na rehabilitację zawodową stanowiły w 2004 roku kwotę - **677.917.00 zł** łącznie. Natomiast w roku 2005 kwotę **530.019,00 zł**.

1.4. Kondycja i zagrożenia rodziny

Rodzinę definiuje się jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców i dzieci. Rodzinę wyróżnia wspólnota mieszkaniowa tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe. Rolą rodziny jest zaspokajanie najgłębszych potrzeb jej członków, jak również pełnienie przez nią niezbędnych dla rozwoju społeczeństwa funkcji. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowywanie do pełnienia przyszłych ról społecznych. Rodzina warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychiczno-społeczny dziecka. Z punktu widzenia polityki społecznej rodzina stanowi przedmiot

selektywnego zainteresowania odnoszącego się tylko do tych rodzin, które na pewnym etapie swojego życia stają w obliczu problemów.

Okres transformacji ustrojowej przyniósł rodzinom oraz ich dzieciom wiele nowych problemów, wynikających głównie z pogorszenia warunków bytowych. Mimo że dzieci na terenie naszego powiatu żyją przede wszystkim w rodzinach, wiele z nich źle funkcjonuje z powodu problemów w nich występujących tj. nadużywanie alkoholu, choroby, niezaradność rodziców. Towarzyszy temu najczęściej ubóstwo, wraz z którym pojawiły się poważne problemy ze sprawowaniem opieki nad dziećmi. Źródłem zaniedbywania i opuszczania dzieci jest zła sytuacja rodzinna, określana terminem dysfunkcjonalności rodzin. Skala dysfunkcjonalności rodzin jest trudna do oszacowania. Nie wszystkie problemy rodzin są ujawniane, tym bardziej rejestrowane w odpowiednich instytucjach. Do zjawisk, które trudno jest objąć statystyką należą przede wszystkim konflikty i przemoc w rodzinie. Dopiero, gdy pojawia się potrzeba pomocy z zewnątrz istnieje możliwość ujawnienia faktu dysfunkcjonalności w rodzinie.

Dość trudna jest również sytuacja materialna i życiowa rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne. Problemy występujące w rodzinach zależą od rodzaju niepełnosprawności dziecka. W znaczny sposób utrudniona jest w związku z tym realizacja zadań opiekuńczo-wychowawczych.

Ponadto w tych rodzinach, gdzie chociaż jeden z jej członków jest niepełnosprawny pogarszają się warunki życia w związku problemami w zarobkowaniu. Osoby niepełnosprawne mają trudności w zdobywaniu wykształcenia, co wpływa negatywnie na ich możliwości późniejszego zatrudnienia.

Poważnym problemem jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, która dotyczy szczególnie rodzin wielodzietnych i niepełnych. W konsekwencji prowadzi to do zaniedbywania dzieci i kierowania ich przez sąd rodzinny do placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.

Rodzinom w trudnej sytuacji służą instytucje pomocy społecznej, które działają na mocy ustawy o pomocy społecznej. Przepisy ustawy podkreślały wiodące znaczenie pracy socjalnej, mającej na celu pomoc rodzinie w odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. W praktyce prowadzenie pracy socjalnej napotyka wiele barier. Skala potrzeb materialnych składanych przez podopiecznych przewyższa możliwości ich zaspokojenia. Dominującą formą pomocy są świadczenia pieniężne, które pochłaniają większość środków finansowych instytucji pomocy społecznej.

Ważną rolę w pomocy rodzinie na rzecz rozwiązywania jej życiowych problemów spełnia poradnictwo. Zorganizowane powinno być ono w odniesieniu do poszczególnych dziedzin życia np.: zdrowia, wychowania dzieci. Poradnictwem psychologiczno - pedagogicznym zajmuje się resort edukacji. Poprzez poradnie na terenie powiatu udzielana jest pomoc rodzinom w wypełnianiu jej zadań wychowawczych. Natomiast nie funkcjonuje na terenie naszego powiatu zorganizowana pomoc związana z poradnictwem w trudnych aspektach życia rodzinnego. Świadczą ją jednakże dla mieszkańców powiatu kieleckiego inne instytucje takie jak: Świętokrzyskie Centrum Edukacji i Profilaktyki, organizacje pozarządowe – głównie kościelne.

II. Organizacja pomocy społecznej na szczeblu gminnym i powiatowym.

2.1. Zasoby pomocy społecznej – ludzkie i instytucjonalne

Zasoby ludzkie

Wg sprawozdania MPiPS-03 w gops pracuje łącznie 128 osób, najwięcej (od 5 do 12 osób) w: Łopusznie, Piekoszowie, Chmielniku, Masłowie, Chęcinach Daleszycach, najmniej (ok. 3 osób) w Rakowie i Strawczyńcu, Mniowie, Łagowie.

Wśród osób zatrudnionych znajdują się: pracownicy socjalni, wykonujący usługi opiekuńcze oraz informatycy. Większość z osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego, tj. 80% stanowią osoby z wykształceniem średnim (studium pracowników socjalnych), pozostali pracownicy posiadają wyższe – głównie pedagogiczne. Pracownicy gops w ankietach przygotowanych przez pcpw w 2003 r. deklarowali chęć podnoszenia kwalifikacji.

W PCPR w Kielcach zatrudnionych jest 11 pracowników, z tego merytorycznych 6, w tym: 3 osoby zajmują się zadaniami dotyczącymi organizowania szeroko pojętej opieki zastępczej, 2 osoby zadaniami dotyczącymi rehabilitacji społecznej, 1 osoba częściowo problematyką związaną z domami pomocy społecznej, a w części rehabilitacją społeczną. Powyższy stan zatrudnienia w PCPR w Kielcach utrzymuje się co najmniej od trzech lat.

Zasoby instytucjonalne

Instytucjonalne zaplecze funkcjonujące na terenie powiatu kieleckiego szczebla samorządowego przedstawia się następująco:

- gminne ośrodki pomocy społecznej – **19 gops**,
- Środowiskowe Domy Samopomocy – **2 ŚDS**, w gm. Piekoszów i gm. Morawica,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej w gm. Chmielnik oraz w gm. Morawica,
- ponadgminne domy pomocy społecznej, publiczne – **2 DPS** w Zgórsku i Łagiewnikach,
- domy pomocy społecznej niepubliczne – **2 DPS** w Piekoszowie i Krajnie,
- warsztaty terapii zajęciowej – **2 WTZ** w Osinach gm. Pierzchnica i w Zgórsku.
- rodzinne domy dziecka – **5 RDD**, Jaworze, Raków, Wola Kopcowa, Daleszyce, Zabłocie,
- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne – **3 PPP**, w gm Piekoszów, Chmielnik, Bodzentyn,
- Poradnia Życia Rodziny przy parafii św. Michała w Łagowie,
- świetlice i kluby środowiskowe – **5**, w gm. Chęciny, Miedziana Góra, Pierzchnica, Raków, Zagnańsk,
- świetlice szkolne dla dzieci i młodzieży – **10**, w gm. Chęciny, Górno, Łopuszno, Masłów, Nowa Słupia, Sitkówka – Nowiny, Piekoszów, Pierzchnica, Raków, Zagnańsk.

- świetlice socjoterapeutyczne - 4, przy szkole podstawowej w Szumsku, Rakowie, Wiśniówce, Chęcinach,
- świetlica wychowawczo- terapeutyczna przy zespole placówek oświatowych w Morawicy,
- świetlica młodzieżowa w Jaworzni, która znajduje się w strukturze GOK Piekoszów,
- świetlica integracyjna działająca na bazie Środowiskowego Domu Samopomocy w Piekoszowie.

Spośród instytucji udzielających wsparcia dla osób i rodzin, które są w trudnej sytuacji życiowej brakuje: hosteli, mieszkań chronionych, ognisk wychowawczych dla dzieci ze środowisk patologicznych oraz instytucji świadczących szeroko rozumiane poradnictwo w tym szczególnie poradnictwo rodzinne.

2.2. Sektor pozarządowy i prywatny

Ważnym partnerem administracji państwowej i samorządu w działaniach wspierających rodziny są organizacje pozarządowe. Najczęściej deklarowanym obszarem działań organizacji pozarządowych o charakterze non profit są problemy dzieci chorych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin. Wiele organizacji koncentruje się na działaniach związanych z pomocą dzieciom i rodzinom dotkniętym tylko jednym, określonym rodzajem schorzeń czy chorób.

Na terenie Powiatu Kieleckiego działa 9 organizacji, które posiadają siedziby w: Chmielniku; Piekoszowie; Osinach gm. Pierzchnica, Bielinach, Rudzie Zajączkowskiej gm. Łopuszno, Mniowie, Zagnańsku. W kręgu ich działań znajdują się przede wszystkim osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny. Na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców naszego Powiatu działają również inne organizacje – około 10, których siedziba znajduje się w mieście Kielce.

Dostęp do nich mają zapewniony mieszkańcy gmin sąsiadujących z miastem Kielce, natomiast utrudniony kontakt mają mieszkańcy innych gmin. Dlatego też istotnym byłoby inspirowanie powstawania organizacji pozarządowych lub chociaż grup samopomocowych funkcjonujących jak najbliżej osób potrzebujących tj. na wsiach, w gminach.

Dość znaczącą pozycję na polu pomocy społecznej zajmuje „Caritas” Diecezji Kieleckiej, którego działalność obejmuje szeroką grupę klientów pomocy społecznej tj.: niepełnosprawnych, bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych, osoby w sytuacji kryzysowej, starszych, chorych somatycznie i psychicznie itd.

Z usług „Caritas” korzystają również mieszkańcy naszego powiatu.

Na terenie gminy Pierzchnica rozpoczyna działalność Dom Seniora im. Sue Ryder w Pierzchnicy, którego budowa i prowadzeniem zajmuje się Fundacja Dom Seniora im. Sue Ryder w Pierzchnicy.

Sektor prywatny jest jeszcze słabo rozwinięty na terenie naszego powiatu, a nawet województwa świętokrzyskiego. Wynika to z braku uregulowań prawnych oraz praktyk

funkcjonowania tego sektora. Obecnie na terenie naszego powiatu funkcjonuje niepubliczny-prywatny Dom Opieki Rodzinnej Hotelik w Pierzchnicy – wielofunkcyjny, świadczący m.in. usługi stacjonarne dla osób starszych.

III. Synteza i wnioski

Analiza zebranego materiału na podstawie sprawozdań MPiPS-03 oraz ankiet wypełnionych dla pcpr w 2004 r. przez gops wskazuje, że sytuacja materialna, bytowa rodzin i dzieci na terenie naszego powiatu kieleckiego jest trudna. Rezultatem tego jest dość często spotykane zjawisko ubóstwa szczególnie wśród dzieci. Dzieci z rodzin o niskich dochodach mają gorsze szanse rozwoju także społecznego.

Najczęściej wymienianymi formami pomocy dziecku i rodzinie funkcjonujących w gminach powiatu są: świetlice szkolne i kluby działające na terenie szkół, pedagog szkolny. Wiele gmin widzi możliwość utworzenia tego rodzaju form w najbliższym czasie. Na uwagę zasługuje realizowanie programów wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych w gminach: Bodzentyn, Chęciny, Górno, Masłów, Zagnańsk.

Mimo oferowanego wsparcia, rodziny z problemem alkoholowym, w których występuje przemoc oraz z innymi trudnościami nie znajdują odpowiedniego wsparcia wymagającego niejednokrotnie ingerencji w jej funkcjonowanie. W związku z tym dzieci są odseparowywane od rodziców biologicznych, którzy nie wywiązują się z obowiązków wychowawczo - opiekuńczych.

Duże znaczenie w działaniach na rzecz wspierania rodzin w wielu ich funkcjach mogłyby odnosić organizacje samopomocowe lub pozarządowe. Ponadto ważne w rozwiązywaniu problemów rodzin dysfunkcyjnych byłoby poszerzenie profesjonalnych form wsparcia w postaci poradnictwa rodzinnego.

Dla zapewnienia właściwej realizacji zadań instytucji przeznaczonych do pomocy rodzinom wskazana jest ciągła profesjonalizacja służb społecznych.

Najczęściej występującą formą pomocy dla rodzin są świadczenia pieniężne – zasiłki okresowe, przyznawane wtedy, gdy bieżące dochody uniemożliwiają zaspokajanie niezbędnych potrzeb z powodu występującej w rodzinie długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia, braku uprawnień do świadczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego. Wśród form udzielanej pomocy występuje prymat pomocy materialnej nad pomocą udzielaną w innej formie w tym: w postaci poradnictwa. Jest to zjawisko dość niebezpieczne, gdyż sprowadza służby pomocy do roli dystrybutora środków finansowych. Natomiast w klientach wyrabia przekonanie o konieczności uzyskania bezwarunkowej pomocy oraz uczy biernych postaw i formułowania roszczeń bez potrzeby współpracy z właściwymi służbami. Niebezpieczne jest to również dla dzieci wychowujących się w takich rodzinach, gdyż dochodzi np.: do „dziedziczenia ubóstwa”, a często wyrabiania u dzieci postaw żebraczych.

Wychodząc naprzeciw zadaniom przypisanym dla powiatu w ustawie o pomocy społecznej pcp realizował w latach ubiegłych politykę zmierzającą do powstania jak największej ilości rodzinnych form opieki nad dzieckiem w postaci: rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka.

Jednakże w planowaniu zadań na rzecz rodziny i dziecka rysuje się pewna niespójność działań w ramach lokalnej polityki społecznej. Autonomia jednostek terytorialnych ogranicza możliwość spójnego realizowania tejże polityki.

Podstawowym zadaniem gminy jest wzmocnienie środowiskowego wsparcia rodzin w zadaniach opiekuńczo - wychowawczych. Natomiast zadaniem powiatu jest zapewnienie opieki dzieciom, w stosunku do których rodzince nie są w stanie realizować swoich obowiązków.

W zakresie pomocy udzielanej przez powiat osobom niepełnosprawnym widoczna jest tendencja wydatkowania znacznych środków PFRON na rehabilitację społeczną. Natomiast integracja osób niepełnosprawnych przez pracę jest realizowana w stopniu dużo mniejszym.

Ostatnie lata pokazują systematyczne wycofywanie się państwa z wielu gwarancji socjalnych i przerzucanie odpowiedzialności za wiele sfer życia społeczności na lokalne samorzady gminne i powiatowe. Szeroki zakres zadań przekazanych samorządom nadal przewyższa ich możliwości finansowe. Stanowi to dla samorządów poważne wyzwanie w zaspokajaniu potrzeb socjalnych mieszkańców.

IV. Cele strategiczne i zadania.

Zaprezentowane cele strategiczne i zadania dotyczą trzech głównych obszarów:

- A. poprawa warunków funkcjonowania rodzin w zakresie sprawowania przez nie zadań opiekuńczo - wychowawczych,*
- B. poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kontekście zawodowym i społecznym.*
- C. poprawa infrastruktury instytucjonalnej pomocy społecznej dla młodzieży i dzieci oraz osób starszych, przewlekle chorych, upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie*

A. Poprawa warunków funkcjonowania rodzin w zakresie sprawowania przez nie zadań opiekuńczo - wychowawczych.

Cel: Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie.

Zadania

1. Zapewnienie stabilności finansowej rodzinom zastępczym.
2. Rozwój infrastruktury socjalnej na terenach wiejskich.
3. Rozwój poradnictwa pedagogiczno – psychologicznego.
4. Włączenie rodziców do współpracy z placówkami wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych.
5. Wzmocnienie roli pedagoga szkolnego.
6. Zwiększenie ilości świetlic i klubów szkolnych.

Cel: Zapewnienie warunków prawidłowego realizowania funkcji ekonomicznej, wychowawczej, opiekuńczej i emocjonalnej rodzinom.

Zadania

1. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo –wychowawcze.
  - wsparcie rodziny biologicznej w środowisku oraz pomoc w rozwiązywaniu trudności materialnych, emocjonalnych i wychowawczych w celu zapobiegania umieszczenia dziecka poza nią,
  - wsparcie rodziny przez objęcie dziecka opieką poza rodzinom biologiczną; preferowane formy opieki to: rodziny zastępcze zawodowe,
  - rozwój usług specjalistycznych w tym: poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego oraz terapii rodzinnej,
  - powoływanie instytucji służących wsparciu rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej tj.: przemoc, uzależnienia, nieporadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, itp.

- organizacja różnych form pomocy dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze tj: poradnictwo psychologiczne i zawodowe, pomoc materialna, rzeczowa, mieszkaniowa,
  - stworzenie w systemie szkolnym możliwości współpracy dzieci z instytucjami socjalnymi działającymi na tym obszarze.
2. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi
- wsparcie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi poprzez: dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier funkcjonalnych, środków ortopedycznych i pomocniczych.
  - upowszechnianie szkolnictwa integracyjnego.
  - wspieranie społeczności lokalnych zrzeszających się w celu realizacji usług na rzecz osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej.

Cel: Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Zadania

1. Rozbudowanie w systemie pomocy społecznej świadczeń wspierających aktywność społeczną i zawodową poprzez rozwój systemu kontraktów socjalnych.
2. Wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej w tym : wolontariatu, Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej.
3. Rozwój budownictwa socjalnego w tym głównie dla osób wymagających pomocy socjalnej.
4. Tworzenie mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze i rodziny zastępcze oraz hosteli dla samotnych matek z dziećmi.

Cel: Tworzenie warunków sprzyjających integracji w starzejącym się społeczeństwie

Zadania

1. Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym poprzez rozwój:
    - środowiskowych form opieki nad osobami w wieku poprodukcyjnym min: domy dziennej opieki, usług specjalistyczne, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby starszej,
    - pomocy zinstytucjonalizowanej całodobowej - dps,
    - rozbudowanie usług wspomagających (transportowych gastronomicznych), dostęp do informacji,
    - pracy socjalnej z osobami starszymi,
    - opieki zdrowotnej nad osobami starszymi,
- oraz
- promowanie wartości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym,
  - tworzenie warunków uczestnictwa ludzi starszych w kulturze i wypoczynku.

Cel: Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej.

Zadania:

1. Szkolenie i doszkalanie kadr pomocy społecznej m.in. w zakresie:
  - opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi w tym: środowiskowej, instytucjonalnej,
  - kontraktów socjalnych, rozpoznawania i udzielania pomocy w sytuacjach przemocy w rodzinie.
2. Wprowadzenie skutecznego systemu motywującego pracowników socjalnych.
3. Podnoszenie kwalifikacji poprzez doksztalcanie tj. studia wyższe, specjalizacje.

Cel: Promowanie rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu Kieleckiego

Zadania:

1. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej poprzez organizowanie, współuczestniczenie w akcjach medialnych i innych,
2. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów ze szczególnym uwzględnieniem rodzin zawodowych,
3. Doksztalcanie trenerów - pracowników PCPR w celu prowadzenia szkoleń dla rodzin zastępczych w tym specjalistycznych.

Cel: Inspirowanie nowych rozwiązań w zakresie rozwiązywania problemów klientów pomocy społecznej.

Zadania:

1. Diagnoza sytuacji rodzin na terenie Powiatu Kieleckiego.
2. Prowadzenie analizy porównawczej danych ze sprawozdań MPiPS oraz GUS nt.: społeczności lokalnych w trudnej sytuacji życiowej.
3. Sporządzanie bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej.
4. Przygotowanie oceny wpływu pomocy przydzielanej przez pcpr na poprawę warunków życia klientów.
5. Opracowanie i realizacja działań naprawczych.

B. Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kontekście zawodowym i społecznym.

Cel: Kształtowanie postaw akceptacji i zrozumienia wśród społeczności lokalnej w stosunku do osób niepełnosprawnych

Zadania:

1. Organizowanie imprez kulturalno rozrywkowych oraz sportowych z udziałem osób niepełnosprawnych.
2. Edukacja publiczna.
3. Wspieranie wszelkich działań służących propagowaniu funkcjonowania osób niepełnosprawnych w życiu publicznym.

4. Promocja działalności artystycznej osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie aukcji, wystaw, konkursów prac artystycznej osób niepełnosprawnych.

Cel: Poprawa pozycji społecznej i ekonomicznej osób niepełnosprawnych.

Zadania:

1. Współpraca z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej w zakresie:

- przekazywania przygotowanych przez PCPR informacji nt.: przyznawanej pomocy tj. wniosków, dokumentów itp.,
- współpraca w zakresie wydawania przez gminy rekomendacji, opinii przeprowadzania wywiadów u osób niepełnosprawnych, które ubiegają się o dofinansowanie do rehabilitacji społecznej,
- wsparcie i pomoc, w tym ewentualnie materialna, doradcza dla osób niepełnosprawnych samotnych, które nie mogą samodzielnie skorzystać z dofinansowania ze środków PFRON,
- rozwijanie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych,
- tworzenie środowiskowych domów samopomocy na szczeblu gminy i powiatu.

2. Informowanie o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

- przygotowywanie i bezpłatne dystrybuowanie wydawanie informatorów, o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
- współpraca z środkami masowego przekazu w zakresie programowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cel: Zacieśnianie współpracy – partnerstwo lokalne z organizacjami pozarządowymi.

Zadania:

1. Wspieranie wszelkich inicjatyw osób niepełnosprawnych lub ich rodzin w celu prowadzenia grup samopomocowych, organizacji pozarządowych.
2. Wspieranie działań organizacji pozarządowych już funkcjonujących.
3. Aktualizacja banku danych o organizacjach pozarządowych.
4. Dofinansowanie zadań rekreacyjno - kulturalnych dla członków organizacji pozarządowych.
5. Podejmowanie wspólnych przedsięwzięć z organizacjami np.: w zakresie oświaty zdrowotnej i innych.
6. Wspomaganie organizacji w zakresie poszukiwania dodatkowych środków – sponsorzy, programy pomocowe.

Cel: Zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na zatrudnienie.

Zadania:

1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych niepełnosprawnych, poprzez szkolenia, prace interwencyjne, refundację wynagrodzenia.
2. Aktywizacja zawodowa młodzieży niepełnosprawnej wchodzącej na rynek pracy poprzez zajęcia w Klubie Pracy, organizację spotkań informacyjnych, umożliwienie odbycia stażu.
3. Świadczenie usług z zakresu poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy.
4. Organizacja zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

5. Popieranie inicjatyw gospodarczych podejmowanych przez osoby niepełnosprawne.
6. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych.
7. Wdrażanie i realizacja programów wspierających aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych ze środków celowych PFRON np.: Junior, Trener i innych.

Cel: Poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym

Zadania:

1. Zwiększenie dostępności budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych poprzez:
  - likwidację barier architektonicznych w obiektach służby zdrowia, oświaty, pomocy społecznej, sportowych, m.in. w powiatowych zakładach opieki zdrowotnej, szkołach i innych budynkach użyteczności publicznej,
  - likwidację barier w komunikowaniu się,
  - likwidację barier transportowych, poprzez organizację przewozów osób niepełnosprawnych.
2. Udzielanie pomocy finansowej w zakresie: likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych, uzyskania dostępu do środków ortopedycznych i pomocniczych do turnusów rehabilitacyjnych dla osób indywidualnych.
3. Organizowanie form terapii:
  - Warsztat Terapii Zajęciowej,
  - Zakłady Aktywności Zawodowej,
4. Zwiększenie dostępności do świadczeń medycznych
  - prowadzenie usług rehabilitacji środowiskowej.

Cel: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Zadania:

1. Wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.
2. Terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży.
3. Pomoc uczniom niepełnosprawnym w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, planowaniu kariery zawodowej.
4. Pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów.
5. Wspomaganie funkcji wychowawczej i edukacyjnej rodziny i szkoły.
6. Edukacja integracyjna i specjalna.

C. Poprawa infrastruktury instytucjonalnej pomocy społecznej dla młodzieży i dzieci oraz osób starszych, przewlekle chorych, upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie

Cel: Zapewnienie dostępności do instytucji pomocy społecznej o odpowiednim standardzie

Zadanie:

1. Podnoszenie poziomu usług w domach pomocy społecznej - realizacja programów naprawczych zgodnie z przyjętym harmonogramem przez domy pomocy społecznej.

- dostosowanie struktury i liczby zatrudnionych pracowników w dps ze szczególnym uwzględnieniem pracowników obsługi bezpośredniej – wg obowiązującego wskaźnika,
- zapewnienie usług opiekuńczych i wspomagających na odpowiednim poziomie,
- wyposażenie domów pomocy społecznej m.in.: w sprzęt rehabilitacyjny, terapeutyczny inny.
- prowadzenie prac remontowo - budowlanych i innych poprawiających warunki bytowe wg harmonogramu zatwierdzonego w programie naprawczym domu.

2. Aktualizacja i uzupełnianie programów naprawczych domów.

- analiza programów naprawczych przez kierownictwo domu w każdym roku budżetowym,
- przedkładanie poprawionych programów celem zatwierdzenia władzom samorządowym,
- przygotowanie planów osiągnięcia standardów przez dps po 2006 roku,
- przygotowywanie koncepcji ewentualnych przekształceń strukturalnych domów.

3. Powołanie instytucji stacjonarnych i dziennych do opieki na osobami wymagającymi wsparcia.

- ustalenie lokalizacji oraz beneficjentów,
- przygotowanie dokumentacji budowlano – technicznej,
- pozyskiwanie środków na modernizację oraz funkcjonowanie placówek.

4.1. Kierunki strategiczne i priorytety przyjęte na lata 2006 - 2010.

Priorytetowo przy realizacji w latach 2006-2010 zostaną potraktowane następujące zadania:

- ❖ *Kompleksowa pomoc rodzinie mającej trudności opiekuńczo -wychowawcze.*
- ❖ *Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji osób wymagających pomocy socjalnej.*
- ❖ *Promowanie rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu Kieleckiego.*
- ❖ *Poprawa warunków życiowych mieszkańców domów pomocy społecznej.*
- ❖ *Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.*
- ❖ *Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.*
- ❖ *Kształtowanie postaw akceptacji i zrozumienia wśród społeczności lokalnej w stosunku do osób niepełnosprawnych.*
- ❖ *Inspirowanie nowych działań w zakresie rozwiązywania problemów klientów pomocy społecznej.*
- ❖ *Zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na zatrudnienie.*
- ❖ *Zacieśnianie współpracy w zakresie partnerstwa lokalnego z organizacjami pozarządowymi.*
- ❖ *Poprawa pozycji społecznej i ekonomicznej osób niepełnosprawnych.*
- ❖ *Zapewnianie dostępu do instytucji pomocy społecznej świadczących usługi na odpowiednim poziomie.*
- ❖ *Poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.*
- ❖ *Rozwój bazy instytucjonalnej pomocy społecznej w Powiecie Kieleckim.*

V. Programy

A. Poprawa warunków funkcjonowania rodzin w zakresie sprawowania przez nie zadań opiekuńczo- wychowawczych,

5.1. Wprowadzenie rozwiązań systemowych w opiece nad rodziną i dzieckiem.

Cel: Kompleksowa pomoc rodzinie mającej trudności wychowawcze.

Adresaci:

Rodziny niewydolne wychowawczo.

Opis przedsięwzięcia:

Głównym zamierzeniem przedsięwzięcia jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zajmujących się pomaganiem rodzinie. Uwzględnia się również powierzanie tych zadań organizacjom pozarządowym. Obserwuje się, że działania samorządu gminnego i powiatowego przekładają się na fragmentaryczność i niespójność w tym zakresie. Dlatego też konieczne staje się wypracowanie wspólnych systemowych rozwiązań na bazie posiadanego zaplecza instytucjonalnego (oraz stałe jego poszerzanie). Planuje się m.in.: utworzenie zespołów przy PCPR, które skupiałyby profesjonalistów oraz pracowników pomocy społecznej. Zadaniem zespołów byłoby kompleksowe rozwiązywanie problemów rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Do właściwej realizacji tego przedsięwzięcia niezbędny jest również rozwój zasobów ludzkich nakierowany na zwiększenie ilości specjalistów w PCPR głównie: psychologa i terapeuty rodzinnego oraz poprawa bazy lokalowej jednostki.

Zadania:

1. Organizowanie poradnictwa specjalistycznego i terapii rodzinnej.
2. Rozbudowanie i zróżnicowanie form profilaktyki na szczeblu gminnym.
3. Pomoc dziecku w tym szczególnie dziecku krzywdzonemu.
4. Aktywizowanie i usamodzielnianie młodzieży opuszczającej placówki i rodziny zastępcze.
5. Koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem pomocy rodzinie z uwzględnieniem powierzenia zadań organizacjom pozarządowym.

Działania:

Ad.1.

- udzielanie porad specjalistycznych psychologicznych, prawnych oraz terapii rodzinnej dla rodzin zastępczych oraz biologicznych,
- zlecenie prowadzenia tego zadania innym podmiotom.

Ad.2.

- praca socjalna i edukacja rodzin,
- wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach,

- poszerzenie działań pedagoga szkolnego,
- tworzenie klubów i świetlic szkolnych oraz świetlic socjoterapeutycznych,
- tworzenie punktów konsultacyjnych w ramach profilaktyki środowiskowej wspierających rodziny naturalne.

Ad.3.

- realizacja zadań procedury niebieskiej karty dla pomocy społecznej,
- działalność gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- tworzenie punktów konsultacyjnych ds. przemocy,
- udzielanie wsparcia w postaci pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego dla ofiar przemocy,
- współdziałanie izolowanie i terapia sprawców przemocy,
- pomoc dziecku krzywdzonemu poprzez izolowanie dzieci od sprawców przemocy, umieszczenie w rodzinie zastępczej lub innej formie.

Ad. 4.

- pomoc wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych, w postaci: pracy socjalnej, zatrudnienia, mieszkania, powrotu do środowiska,
- monitorowanie ich sytuacji po zakończonym procesie usamodzielnienia.

Ad. 5.

- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych do pracy i rozwiązywania problemów w rodzinach,
- nawiązywanie i utrwalanie współpracy z pracownikami socjalnymi gops w celu zwiększenia skuteczności pomocy rodzinom i dzieciom,
- uściślenie współpracy z kuratorami, sądami, policją, organizacjami pozarządowymi,
- rozwój zasobów ludzkich oraz poprawa bazy lokalowej PCPR: zatrudnienie specjalistów: psychologa, terapeuty rodzinnego oraz radcy prawnego.

Termin realizacji:

2006-2010

Miejsce realizacji

19 gmin Powiatu Kieleckiego

Realizatorzy/ Współrealizatorzy:

PCPR/GOPS, policja, szkoła, kościół, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, PUP, ośrodek interwencji kryzysowej, sąd.

Oczekiwane rezultaty:

- objęcie pomocą znacznej ilości rodzin mających problemy,
- skuteczne pomaganie rodzinom w przezwyciężaniu trudności w opiece i wychowaniu,
- zwiększenie ochrony nad dziećmi, które wymagają izolacji od rodziny naturalnej,

- poprawa pomocy w życiowym starcie dla wychowanków opuszczających placówki,
- zwiększenie efektywności działań instytucji pomocowych poprzez zacieśnienie współpracy.

Wysokość i źródła finansowania.

Realizacja tego projektu będzie odbywała się w ramach budżetów własnych gminy, powiatów, innych podmiotów.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

5.2. Doszkalanie kadr pomocy społecznej.

Cel: Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji osób wymagających pomocy socjalnej.

Adresaci:

Pracownicy gminnych ośrodków pomocy społecznej, pracownicy pcpr, wychowawcy placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Opis przedsięwzięcia:

Zakłada się przeprowadzenie cyklu szkoleń dla pracowników wspierających osoby potrzebujące. Znaczna część tematów została zaproponowana przez gops. Szkolenia będą prowadzone różnymi metodami w tym: warsztatową.

Podnoszenie poziomu wiedzy osób, które w pracy zawodowej rozwiązują problemy klientów pomocy społecznej poprawi w znaczny sposób jakość udzielanych przez nich świadczeń.

Zadanie:

Systematyczne podnoszenie wiedzy i umiejętności w pracy z klientami pomocy społecznej.

Działania:

1. Przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń dla pracowników służb społecznych z następującego zakresu:

- realizowania kontraktów socjalnych,
- pracy z trudnym klientem,
- diagnozowania i udzielania wsparcia w sytuacjach przemocy w rodzinie,
- tworzenia grup wsparcia,
- pracy z dziećmi i rodzinami z różnorodnymi problemami w tym: niepełnosprawność,
- przygotowywanie planów opieki indywidualnej dla wychowanków rodzinnych domów dziecka.

Termin realizacji:

2006-2010

Miejsce realizacji

Siedziba PCPR

Realizator

PCPR

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie wiedzy teoretycznej i praktycznej pracowników socjalnych przydatnej w pracy zawodowej,
- przeszkolenie w ciągu roku co najmniej 19 osób,
- zwiększenie samodzielności i aktywizacja osób wymagających pomocy socjalnej.

Wysokość i źródła finansowania:

Środki własne na zatrudnienie wykładowcy szacunkowo 1200zł.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

5.3. Promocja i rozwój rodzicielstwa zastępczego.

Cel: Zapewnienie opieki dla dzieci z rodzin nieporadnych wychowawczo i patologicznych.

Adresaci:

Dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej czasowo lub stale.

Opis przedsięwzięcia:

Pozyskiwanie i przygotowywanie kandydatów na rodziców zastępczych z uwzględnieniem zapotrzebowania na rodziny niespokrewnione wielodzietne oraz specjalistyczne, które zaopiekowałyby się licznymi rodzeństwami oraz dziećmi o specjalnych potrzebach zdrowotnych.

Zadania:

1. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
2. Doksztalcanie pracowników PCPR przygotowujących kandydatów.
3. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych.
4. Wspieranie rodziców zastępczych w pełnieniu przez nich funkcji opiekunów –wychowawczych.

Działania:

Ad.1.

- organizowanie i / lub współuczestniczenie w akcjach medialnych i innych dot. promowania rodzicielstwa zastępczego.
- przygotowywanie materiałów informacyjnych, ulotek broszur, plakatów na temat opieki zastępczej,

Ad. 2.

- udział pracowników PCPR w szkoleniach podnoszący ich kwalifikacje jako trenerów.

Ad. 3.

- prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych w tym: zawodowych wg zatwierdzonych programów.

Ad. 4.

- świadczenie pomocy w postaci poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego dla rodziców zastępczych,
- tworzenie grup wsparcia dla rodziców zastępczych.

Termin realizacji:

2006-2010

Miejsce realizacji:

PCPR w Kielcach

Realizatorzy/Współrealizatorzy:

PCPR/organizacje działające na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

Oczekiwane rezultaty::

- zwiększenie ilości rodzin zastępczych profesjonalnie przygotowanych do opieki nad dziećmi,
- zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych,
- profesjonalizacja kadr przygotowujących rodziny zastępcze.

Wysokość i źródła finansowania:

Środki własne na doszkalanie pracowników **2osoby x około 2.000 zł. /rocznie**

Koszty ulotek, broszur, plakatów pozyskane od sponsorów i organizacji pozarządowych i innych.

Koszt częściowego utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej stanowi zadanie własne powiatu i jest ustalany w zależności od sytuacji dziecka.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

5.4. Lokalna kampania społeczna nt.: przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel:

Podnoszenie poziomu świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Adresaci:

Mieszkańcy Powiatu Kieleckiego – świadkowie i ofiary przemocy w rodzinie

Opis przedsięwzięcia:

Przeprowadzenie kampanii społecznych, które obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie w stosunku do dzieci i słabszych członków rodziny oraz usprawiedliwiających jej stosowanie. Kampania będzie miała na celu propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy oraz walki ze stereotypami funkcjonującymi w społeczeństwie. Szczegółowy program kampanii zostanie przygotowany we współpracy ze specjalistami. W ramach kampanii planuje się przeprowadzenie konferencji oraz akcji informujących w mediach tj.: w prasie i radiu. Ponadto przygotowane zostaną do tego celu plakaty oraz broszury z danymi o instytucjach do których powinny się zgłaszać osoby poszkodowane oraz świadkowie przemocy. Kampanie mogą być przeprowadzone również w szkołach na terenie powiatu. Planuje się przy realizacji tego przedsięwzięcia zaproszenie do współpracy przedstawicieli sądu, policji oraz pedagogów szkolnych.

Zadanie:

Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii podnoszącej poziom wrażliwości społecznej nt. przemocy w rodzinie.

Działania:

- opracowanie szczegółowego planu kampanii przy współpracy specjalistów,
- pozyskanie środków zewnętrznych na jej realizację,
- przygotowanie materiałów pomocniczych do celów kampanii np.: plakatów, broszur, ulotek, innych
- promocja w mediach oraz wśród gmin powiatu,
- ocena działań związanych z realizacją przedsięwzięcia.

Termin realizacji:

2008-2010

Miejsce realizacji:

Powiat Kielecki

Realizator/ Współrealizator :

PCPR/ Wydział Starostwa w zależności od ustalonego zakresu kampanii

Oczekiwane rezultaty:

- zmiana postaw społecznych wobec przemocy w rodzinie,
- zwiększenie społecznej dezakceptacji dla przemocy w rodzinie,
- zwiększenie ilości zgłaszanych przypadków przemocy w rodzinie przez świadków zdarzeń,
- modelowanie stereotypowego postrzegania przemocy w rodzinie,
- zwiększanie świadomości nt. przemocy wśród jej ofiar.

Wysokość i źródła finansowania:

Środki na kampanię będą pochodziły z budżetu państwa, współfinansowane przez powiat. Szacuje się że będzie to kwota około 15.000,00zł.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

B. Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kontekście zawodowym i społecznym.

Zadania do realizacji na rzecz osób niepełnosprawnych zostały określone przez Radę Powiatu Uchwałą Nr XI/3/2004 z dnia 5 lutego 2004 roku w sprawie przyjęcia Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Kieleckiego na lata 2004 - 2008. Dokument ten zawiera 11 projektów operacyjnych dot. m.in.: rehabilitacji społecznej, medycznej, udzielania informacji, integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.

Ponadto w celu kompleksowego rozwiązania problemu osób niepełnosprawnych oraz w kontekście skorzystania z pojawiających się możliwości pozyskania środków zewnętrznych umieszczone zostały w niniejszym dokumencie niżej wymienione projekty.

5.5. Likwidacja barier transportowych na terenie Powiatu Kieleckiego.

Cel:

Poprawa dostępności do wszechstronnej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych.

Adresaci:

Osoby niepełnosprawne uczestniczące w różnych formach rehabilitacji.

Opis przedsięwzięcia:

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące środowiska wiejskie mają utrudniony dostęp do różnych form rehabilitacji jakie funkcjonują bądź w przyszłości powstaną na terenie Powiatu Kieleckiego. Likwidacja barier transportowych stanowi bardzo istotny element dla prawidłowego przebiegu procesu rehabilitacji tych osób. Ponieważ bariery transportowe stanowią poważną przeszkodę w uczestnictwie osób niepełnosprawnych we wszechstronnej rehabilitacji. Brak środka transportu bardzo często jest podstawową przyczyną zaniechania korzystania przez osoby niepełnosprawne z rehabilitacji.

Zadanie

1. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa we wszechstronnej rehabilitacji poprzez organizowanie dla nich przewozu.

Działania:

1. Pozyskiwanie dofinansowania do zakupu samochodów ze źródeł PFRON bądź innych.
2. Wyposażenie instytucji świadczących usługi rehabilitacyjne w samochody dostosowane do przewozu osób niepełnosprawnych w tym również na wózkach inwalidzkich.
3. Prowadzenie codziennych przewozów dla osób niepełnosprawnych uczestniczących w rehabilitacji.

Termin realizacji:

2006-2010

Miejsce realizacji:

Teren Powiatu Kieleckiego

Realizatorzy/Współrealizatorzy:

Starostwo Powiatowe w Kielcach.

Samorządy gminne i powiatowe oraz ich jednostki organizacyjne.

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie ilość osób niepełnosprawnych uczestniczących w życiu społecznym i zawodowym oraz korzystających z rehabilitacji leczniczej,
- poprawa infrastruktury technicznej w nowe pojazdy dostosowane do przewozu osób niepełnosprawnych w tym: na wózkach inwalidzkich,
- zapewnienie stałych codziennych przewozów dla osób niepełnosprawnych korzystających ze wszechstronnej rehabilitacji.

Wysokość i źródła finansowania:

Środki będą pochodziły z programów celowych PFRON wsparte udziałem własnym wnioskodawców np.: samorządów gminnych lub powiatowych. Dofinansowanie ze środków funduszu wynosi do 80% wartości pojazdu; w przypadku samochodu (9-cio osobowego) stanowi to kwotę około 80.000,00 zł.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

5.6. Likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania.

Cel:

Dostosowanie środowiska zewnętrznego i wewnętrznego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Adresaci:

Niepełnosprawni mieszkańcy Powiatu Kieleckiego (ponad 20.000osób)

Opis przedsięwzięcia

Projekt polega na dostosowaniu obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych (m.in.: szkoły, zakłady opieki zdrowotnej, urzędy) poprzez likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się. Dostosowanie budynków użyteczności publicznej umożliwi korzystanie z nich osobom niepełnosprawnym, które mają trudności w poruszaniu się i komunikowaniu.

Zadanie:

1. Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się w budynkach użyteczności publicznej

Działania:

1. Wyłonienie placówek użyteczności publicznej oraz określenie zakresu prac do wykonania.
2. Przygotowanie niezbędnej dokumentacji w tym: kosztorysy, projekty uzgodnienia pozwolenia na budowę, i inne w zależności od potrzeb.
3. Pozyskanie środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięcia.
4. Wykonanie prac remontowo - budowlanych związanych z dostosowaniem budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
5. Zakup i montaż urządzeń służących likwidacji barier w komunikowaniu się.

Termin realizacji:

2006-2010

Miejsce realizacji:

Gminy Powiatu Kieleckiego oraz budynki użyteczności publicznej należące do samorządu powiatowego.

Realizatorzy/Współrealizatorzy:

Wydziały merytoryczne Starostwa Powiatowego we współpracy z jednostkami organizacyjnymi oraz samorządy gminne i ich jednostki organizacyjne.

Oczekiwane rezultaty:

- udostępnienie szkół dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- dostosowanie budynków użyteczności do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo,

- zwiększenie ilość budynków użyteczności publicznej kompleksowo dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wysokość i źródła finansowania:

Środki będą pochodziły z programów celowych np.: PFRON wsparte udziałem własnym wnioskodawców np.: samorządów gminnych lub powiatowych.

Koszt przedsięwzięcia jest uzależniony od rodzaju i zakresu prac. Może kształtować się w granicach od 40.000,00 do 200.000,00zł.

Udział środków zewnętrznych wynosi 75% kosztów całego przedsięwzięcia.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

5.7. Utworzenie dziennej placówki świadczącej usługi z zakresu rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych.

Cel:

Ograniczanie skutków niepełnosprawności oraz przyspieszenie procesu adaptacji osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.

Adresaci:

Osoby niepełnosprawne intelektualnie i ruchowo 35-40 osób

Opis przedsięwzięcia:

Utworzenie dziennej placówki dla osób niepełnosprawnych, która stwarzałaby osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Uczestnictwo to codzienny pobyt osób niepełnosprawnych w grupie rówieśników pod kierunkiem instruktorów i innych specjalistów. Uczestnik bierze udział w zajęciach indywidualnych i grupowych z zastosowaniem technik terapii zajęciowej w ramach pracowni: plastycznej, ceramicznej, komputerowej, artystycznej, fotograficznej. Założeniem tego rodzaju form rehabilitacji jest rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych.

Przyjmuje się, że placówka ta będzie funkcjonowała jako Warsztat Terapii Zajęciowej bądź w formie dziennego ośrodka rehabilitacji. Ostateczna forma organizacyjna uzależniona będzie od możliwości pozyskania środków na utworzenie i bieżące utrzymanie.

Zadanie:

1. Utworzenie i wyposażenie dziennego ośrodka rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych.

Działania:

- rekrutacja beneficjentów pomocy oraz diagnozowanie potrzeb związanych z ich rehabilitacją przy współpracy z zainteresowanymi podmiotami,
- wytypowanie placówki na siedzibę ośrodka,
- przygotowanie dokumentacji techniczno-budowlanej oraz kosztorysu,
- pozyskanie środków na uruchomienie i funkcjonowanie placówki,
- wykonanie prac adaptacyjno – remontowych z uwzględnieniem przystosowania budynku do potrzeb jego użytkowników,
- wyposażenie, zatrudnienie pracowników, ustalenie zakresu działalności ośrodka,
- zakup środka transportu oraz zorganizowanie dowozów.

Termin realizacji:

2008-2010

Miejsce realizacji:

Gmina/ny/, która będzie posiadała odpowiednie zaplecze oraz wyrazi zainteresowanie realizacją przedsięwzięcia.

Realizatorzy/Współrealizatorzy:

Samorządy gminne oraz GOPS, stowarzyszenia, inne.

PCPR w Kielcach.

Wydziały merytoryczne Starostwa Powiatowego w zakresie spraw wykraczających poza kompetencje realizatorów.

Oczekiwane rezultaty:

- złagodzenie lub wyeliminowanie skutków niepełnosprawności,
- przygotowanie osób niepełnosprawnych do pracy w zakładzie aktywności zawodowej oraz na otwartym rynku pracy,
- zwiększenie aktywności zawodowej, samodzielności i zaradności osobistej beneficjentów pomocy,
- łagodzenie stresu spowodowanego niepełnosprawnością,
- rozwijanie umiejętności sprawnego komunikowania się ze społecznością lokalną,
- ponadto: utworzenie miejsc pracy.

Wysokość i źródła finansowania:

Środki na prace adaptacyjno - remontowe będą pozyskane ze źródeł zewnętrznych przy współfinansowaniu ze strony podmiotu prowadzącego.

Bieżące funkcjonowanie jest szacowane w wysokości 400.000,00 - 500.000,00 zł. W przypadku przyjęcia formy organizacyjnej Warsztatu Terapii Zajęciowej koszty te ustalane zostaną przez Radę Powiatu po otrzymaniu środków z PFRON.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

C. Poprawa infrastruktury instytucjonalnej pomocy społecznej dla młodzieży i dzieci oraz osób starszych, przewlekle chorych, upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie.

5.8. Podnoszenie poziomu usług w ponadgminnych domach pomocy społecznej

Cel: Zapewnienie dostępności do instytucji opieki całodobowej o odpowiednim standardzie

Opis przedsięwzięcia:

Domy pomocy społecznej zgodnie z obowiązującymi przepisami powinny świadczyć usługi na odpowiednim poziomie. Powiatowe domy podnoszą standard swoich usług. Jednakże tylko jeden dom do końca roku 2006 ma szansę spełnić wszystkie wymogi standardów. Dlatego też konieczna staje się ciągle monitorowanie poziomu usług w ponadgminnych domach i stała poprawa ich jakości.

Zadania:

1. Podnoszenie poziomu usług w ponadgminnych domach pomocy społecznej.
2. Aktualizacja i uzupełnianie programów naprawczych domów.
3. Dokonywanie przekształceń strukturalnych domów pomocy społecznej stosownie do potrzeb.

Działania:

Ad. 1.

- dostosowanie struktury i liczby zatrudnionych pracowników w dps ze szczególnym uwzględnieniem pracowników obsługi bezpośredniej,
- zapewnienie usług opiekuńczych i wspomagających na odpowiednim poziomie,
- doposażenie domów pomocy społecznej m.in.: w sprzęt rehabilitacyjny, terapeutyczny inny,
- wykonywanie prac remontowo - budowlanych i innych poprawiających warunki bytowe wg harmonogramu zatwierdzonego w programie naprawczym domu.

Ad. 2.

- analiza programów naprawczych dokonywana przez kierownictwo domu w każdym roku budżetowym oraz przedkładanie informacji zarządowi powiatu,
- przedkładanie uzupełnionych programów władzom samorządowym celem zatwierdzenia,
- przygotowanie planów podnoszenie poziomu usług przez dps po 2006 roku.

Realizatorzy/Współrealizatorzy:

DPS/PCPR

Termin realizacji:

2006-2010

Oczekiwane rezultaty:

- poprawa warunków życia mieszkańców domów pomocy,
- zwiększenie jakości świadczonych usług przez domy pomocy,
- sprawne i efektywne wdrażanie programów naprawczych w domach pomocy.

Wysokość i źródła finansowania:

Środki rządowe, unijne, budżet powiatu.

Koszt poprawy warunków bytowych w DPS Łagiewniki kształtuje się w granicach około 8000.000,00. Natomiast w DPS w Zgórsku około 1.000.000,00 zł.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

5.9. Powołanie dziennego ośrodka wsparcia dla osób wymagających opieki.

Cel:

Zapewnienie opieki i wsparcia osobom niepełnosprawnym intelektualnie i przewlekle chorym psychicznie w ich środowisku.

Adresaci:

Około 30 osób niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie.

Opis przedsięwzięcia:

Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy (ŚDS) o charakterze ponadgminnym. Placówka dzienna, przeznaczona będzie dla osób, które wymagają pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, której te osoby same ani ich rodziny nie mogą zapewnić wykorzystując własne środki i możliwości.

Dom będzie świadczył usługi dostosowane do potrzeb indywidualnych i możliwości osób uczestniczących na podstawie indywidualnego planu opracowanego dla każdego uczestnika.

Działalność Domu będzie obejmowała: trening interpersonalny, samoobsługę, zaradność życiową i funkcjonowanie w codziennym życiu oraz trening umiejętności społecznych i interpersonalnych, a także spędzanie czasu wolnego.

Dom będzie realizował powyższe poprzez terapię zajęciową, uczestnictwo w życiu kulturalnym środowiska, poradnictwo psychologiczne, socjalne, psychoterapię grupową oraz psychoedukację ukierunkowaną na samodzielne korzystanie z różnych instytucji publicznych np.: ośrodek zdrowia, urząd, sklep, apteka itp.

Zadania

1. Przygotowanie bazy lokalowej i ludzkiej.
2. Organizacja i wyposażenie ŚDS.
3. Działalność bieżąca ŚDS.

Działania:

Ad1.

- wytypowanie gmin (około 3),
- ustalenie siedziby ŚDS w miarę możliwości w oparciu o niewykorzystane budynki Powiatu Kieleckiego,
- przygotowanie dokumentacji technicznej i innej wymaganej,
- przygotowanie grupy beneficjentów,
- przeprowadzenie niezbędnych prac modernizacyjno - adaptacyjnych z uwzględnieniem likwidacji barier architektonicznych,
- pozyskanie środków na bieżącą działalność placówki oraz zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych

Ad2.

- wyposażanie w niezbędny sprzęt,
- ustalenie kadry pracowniczej (m.in.: kierownik, terapeuci, psycholog, pedagog, fizjoterapeuta, pracownik socjalny, inni w zależności od potrzeb),
- ustalenie procedur naboru uczestników.

Ad.3

- przygotowanie regulaminu organizacyjnego i innej wymaganej dokumentacji,
- ustalenie planu pracy indywidualnej i grupowej z uczestnikami oraz form terapii,
- zorganizowanie dowozu uczestników na zajęcia i bezpiecznego powrotu po ich zakończeniu.

Termin realizacji:

2007-2010

Miejsce realizacji:

Gminy Powiatu Kieleckiego (co najmniej 3), które wyrażą zainteresowanie realizacją projektu.

Realizatorzy/Współrealizatorzy:

PCPR/ GOPS

Wydziały merytoryczne Starostwa Powiatowego w zakresie spraw wykraczających poza kompetencje realizatorów.

Oczekiwane rezultaty:

- zapewnienie różnorodnych form rehabilitacji dla około 30 osób niepełnosprawnych,
- podnoszenie sprawności i wyrabianie u uczestników ŚDS umiejętności życia w społeczeństwie,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie,
- ponadto: utworzenie miejsc pracy.

Wysokość i źródła finansowania:

Środki na bieżące funkcjonowanie i modernizację ŚDS pochodzą z budżetu państwa.

Środki z budżetu państwa (refundacja) zapewniane są na :

- remont i adaptację ok. 100.000,00 zł
- działalność bieżącą ok. 900,00 zł/ uczestnika

Środki własne Powiatu Kieleckiego:

Dokumentacja budowlana z uzgodnieniami: około 15 000,00 zł

Zakup samochodu wraz z wymaganym ubezpieczeniem OC, AC, NW - Około 30.000,00 zł

Środki PFRON:

Zakup samochodu - Około 80.000,00 zł

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

5.10. Tworzenie mieszkań chronionych.

Cel: Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Adresaci: Usamodzielniani wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze oraz samotne matki z dziećmi.

Opis przedsięwzięcia:

Mieszkania chronione są formą organizacyjną pomocy społecznej, które są przeznaczone przede wszystkim dla osób podejmujących samodzielną egzystencję i wymagających wsparcia. Utworzenie dwóch mieszkań dla około 10-12 osób, które przy pomocy opiekuna nabywałyby wiedzy i umiejętności praktycznych związanych z ich funkcjonowaniem w dorosłym życiu tj. prowadzeniem gospodarstwa domowego, gospodarowaniem środkami finansowymi i inne. Mieszkania chronione będą przeznaczone przede wszystkim dla osób, które po opuszczeniu placówki nie mogą wrócić do swojego środowiska.

Koszty utrzymania mieszkań będą pokrywane przez zainteresowanych z ich środków na podstawie umowy. Natomiast koszty przygotowania mieszkań chronionych mogą zostać zapewnione z budżetu państwa.

Zadania:

1. Tworzenie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i/ lub rodziny zastępcze w miarę potrzeb również dla samotnych matek z dziećmi.

Działania:

Ad.1.

- wytypowanie lokali, które mogłyby po wyremontowaniu spełniać rolę mieszkań chronionych (w sąsiedztwie szkoły; wychowawcy – emerytowani nauczyciele; dobry dojazd do miasta).
- przygotowanie dokumentacji budowlanej, w tym kosztorysu,
- dokonanie modernizacji,
- wyposażenie w niezbędny sprzęt,
- zapewnienie kadry wychowawczej, dodatkowo pomocy specjalistycznej w tym: psychologicznej,

Termin realizacji:

2008-2010

Miejsce realizacji:

Powiat Kielecki

Realizatorzy/Współrealizatorzy:

PCPR

Wydziały merytoryczne Starostwa Powiatowego w zakresie spraw wykraczających poza kompetencje realizatorów.

Oczekiwane rezultaty:

- przygotowanie dwóch mieszkań,
- zapewnienie miejsca zamieszkania dla osób, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku,
- poprawa funkcjonowania wychowanków w środowisku poprzez m.in.: naukę samodzielności,
- ponadto: utworzenie miejsc pracy.

Wysokość i źródła finansowania:**Remont i wyposażenie**

Środki będą pochodziły z programów rządowych, uzupełnione budżetem powiatu.

Szacuje się, że będzie to kwota około 60.000,00

Bieżące funkcjonowanie

- partycypowanie w utrzymaniu mieszkań przez wychowanków tj.: opłata za media + kaucja w stałej wysokości za powstałe ewentualne szkody.
- zapewnienie na część etatu wychowawcy – opiekuna.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

5.11. Utworzenie wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo - wychowawczej

Cel: Zapewnienie opieki dzieciom, pozbawionym opieki rodzicielskiej, które ze względu na stan zdrowia bądź z innego powodu nie mogą być umieszczone w rodzinnych formach opieki.

Adresaci:

Dzieci i młodzież do 18 roku życia od 20 do maksymalnie 30 miejsc w placówce socjalizacyjnej oraz w tym 5-6 miejsc w placówce interwencyjnej

Opis przedsięwzięcia:

Placówka wielofunkcyjna zapewnia dzieciom dzienną i całodobową opiekę oraz wychowanie realizując zadania przewidziane dla placówki opiekuńczo wychowawczej typu interwencyjnego i socjalizacyjnego, a także łączy dzienne i całodobowe działania terapeutyczne interwencyjne i socjalizacyjne skierowane na dziecko i rodzinę. Placówka tego typu powinna spełniać wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, które określa rodzaj i zakres realizowanych przez nią zadań oraz warunki bytowe.

Połączenie kilku placówek w jednostkę wielofunkcyjną umożliwi jej w miarę ekonomiczne funkcjonowanie oraz zapewni potrzeby Powiatu Kieleckiego w tym zakresie.

Zadanie:

1. Powołanie placówki wielofunkcyjnej składającej się z: placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki interwencyjnej, dziennej.

Działania:

- pozyskanie środków na uruchomienie placówki,
- ustalenie siedziby dla placówki w oparciu o niewykorzystane budynki Powiatu Kieleckiego,
- przygotowanie dokumentacji budowlanej i wymaganych uzgodnień,
- przeprowadzenie niezbędnych prac modernizacyjno - adaptacyjnych z uwzględnieniem likwidacji barier architektonicznych,
- wyposażanie w niezbędny sprzęt,
- zapewnienie środków na bieżące funkcjonowanie,
- zatrudnienie kadry pracowniczej zgodnie z wymogami rozporządzenia,
- stopniowe kierowanie dzieci do placówki,
- przygotowanie indywidualnych planów pracy i innej dokumentacji niezbędnej do funkcjonowania placówki,

Termin realizacji:

2009-2010

Miejsce realizacji:

Powiat Kielecki

Realizator/ Współrealizatorzy:

PCPR oraz Wydział Starostwa Powiatowego w Kielcach w sprawach wykraczających poza zakres działań PCPR.

Oczekiwane rezultaty:

- zapewnienie opieki całodobowej dla dzieci, które nie mogą zostać umieszczone w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka,
- poprawa infrastruktury społecznej powiatu,
- ponadto: utworzenie miejsc pracy m.in.: dla kadry pedagogicznej,

Wysokość i źródła finansowania:

Prace adaptacyjno – remontowe i wyposażenie placówki szacuje się na kwotę **około 2.000.000,00zł**

Koszty bieżącego utrzymania szacowane są w granicach od 400.000,00 do 500.000,00 zł.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

5.12. Utworzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

Cel:

Stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Adresaci:

1. Ofiary przemocy w rodzinie w tym:

- dzieci,
- współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych,
- osoby starsze,
- osoby niepełnosprawne.

2. Sprawcy przemocy

Opis przedsięwzięcia:

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie będzie udzielał pomocy w zakresie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego; ochrony przed dalszym krzywdzeniem, zapewnienie bezpiecznego schronienia w ośrodku (hostel).

Ośrodek będzie realizował zadania terapeutyczne w stosunku do ofiar przemocy w rodzinie poprzez przygotowane programy terapeutyczne i edukacyjne oraz grupy wsparcia. Ponadto w ośrodku będzie funkcjonował telefon zaufania dla ofiar przemocy. Pracownicy ośrodka będą współpracowali z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy oraz będą prowadzili działania korekcyjno - edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie (poza jego siedzibą).

Zadanie:

1. Utworzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Działania:

- pozyskanie środków na uruchomienie ośrodka oraz bieżące funkcjonowanie,
- wyłonienie siedziby ośrodka,
- przygotowanie dokumentacji techniczno - budowlanej,
- przeprowadzenie niezbędnych prac modernizacyjno – adaptacyjnych,
- wyposażanie w niezbędny sprzęt,
- zatrudnienie kadry w tym specjalistycznej oraz dodatkowe jej przeszkolenie,
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w tym; medycznej, psychologicznej, prawnej, terapeutycznej,
- zaspokojenie potrzeb i zabezpieczenie interesów ofiar przemocy poprzez m.in.: udzielanie pomocy materialnej,
- realizacja programów terapeutycznych i prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy,
- zapewnienie miejsc noclegowych dla ofiar przemocy (hostel),

- promocja ośrodka w lokalnych mediach poprzez przygotowywanie materiałów informacyjnych nt. jego działalności oraz nt. zjawiska przemocy w stosunku do członków rodziny (współmałżonków, dzieci),
- prowadzenie innej działalności wynikającej z odrębnych przepisów.

Termin realizacji:

2008-2010

Miejsce realizacji:

Wybrane Miasto/ Gmina na terenie Powiatu Kieleckiego.

Realizator/ Współrealizatorzy:

PCPR/ Wydziały Starostwa Powiatowego w Kielcach w sprawach wykraczających poza zakres merytoryczny PCPR.

Oczekiwane rezultaty:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- wzrost liczby specjalistów profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
- zwiększenie ilości sprawców przemocy domowej biorących udział w terapii,
- wzrost liczby instytucji wspierających ofiary przemocy w rodzinie,

Wysokość i źródła finansowania:

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie środki na tworzenie i prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia zapewnia budżet państwa.

Szacunkowy koszt utworzeni ośrodka wyniesie: około 1.000.000,00 zł

Roczny koszt utrzymania ośrodka w tym koszty osobowe i inne około 300.000,00zł.

Zaproponowana wysokość i źródła finansowania uwzględniają obecny stan prawny, który może ulegać zmianom w kolejnych latach.

VI. Monitorowanie i aktualizacja.

Monitoring projektów operacyjnych składa się z dwóch etapów: wstępnego i głównego. Pierwszy odbywa się na szczeblu opracowywania i tworzenia projektów oraz rejestracji rozpoczęcia i zakończenia realizacji projektu.

W tym celu zostanie opracowana karta monitoringowa jako instrument kontroli. Po analizie kart sporządzone zostanie zestawienie zbiorcze wraz z komentarzem. Na tym etapie monitoring będzie dokonywany corocznie, po zakończeniu roku kalendarzowego pokrywającego się z rokiem budżetowym.

Monitoring będzie się składał z kolejnych etapów:

- ❖ Zbieranie informacji na temat stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych projektów.
- ❖ Wykonanie analiz.
- ❖ Synteza danych.
- ❖ Ocena rezultatów.
- ❖ Porównanie celów i działań z osiągniętymi rezultatami.
- ❖ Analiza przyczyn rozbieżności między zakładanymi a osiągniętymi efektami.
- ❖ Planowanie zmian i poprawek w projektach operacyjnych.
- ❖ Ustalenie zasad wprowadzania nowych projektów.

Efekty monitoringu powinny być odnotowane na liście projektów poprzez usunięcie zrealizowanych projektów i jednocześnie wprowadzone ich jako rezultatów wdrożenia programu. Dadzą one obraz w postępie realizacji poszczególnych przedsięwzięć, a długofalowo będzie można zaobserwować dynamikę realizacji założonych celów.

Prowadzenie monitoringu strategii pozwala:

- obserwować dokument jako plan działań wspomagających rozwiązywanie problemów klientów pomocy społecznej,
- prowadzić ocenę stopnia wdrażania projektów operacyjnych.

W związku z prowadzonym monitoringiem dokument niniejszy wymaga zastosowania sprawnego systemu aktualizacji, reagującego na zmiany w uwarunkowaniach zewnętrznych i wewnętrznych np. legislacyjnych czy organizacyjnych.

Zasady aktualizacji.

Podobnie jak monitoring aktualizacja będzie dokonywana corocznie. Korekty dokumentu powinny być dokonywane kompleksowo, a nie jednostkowo gdyż pojedyncza zmiana może być nieuzasadniona w korelacji z innymi.

Pierwsza aktualizacja dotyczyć będzie projektów operacyjnych, natomiast druga poziom aktualizacji celów. Aktualizację na poziomie operacyjnym będzie prowadził PCPR, natomiast priorytety i cele zmieniać może organ stanowiący, którym jest Rada Powiatu.

Równolegle odbywać się będzie aktualizacja priorytetów i celów, która uzależniona jest od poziomu wykonania programów operacyjnych oraz od zmieniającej się sytuacji zewnętrznej.

Aktualizacja jest niezbędnym elementem kontroli nad programem. Cyklicznie dokonywana pozwoli w porę zareagować na zachodzące zmiany i pojawiające się nowe potrzeby społeczności lokalnych.